

חק לישראל – פרשת בא יום א'

תורה – שמות פרק י'

(א) ויאמר יהוה אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתני אלה בקרבן: (א) ויאמר יהוה אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתני אלה בקרבן: (א) ואמר יי למשה עול לות פרעה ארי אנא יקרית ית לפיה וית לבא דעבדוהי בדיל לשואה אתי אליו ביניהון:

(ב) ולמען תספר באזני בנה וכן בנה את אשר התעללתי במצרים ואת אתני אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה: (ב) ולמען תספר באזני בנה וכן בנה את אשר התעללתי במצרים ואת אתני אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה: (ב) ובדיל דתשתעי קדם ברה ובר ברה ית נסין די עבדית במצרים וית אתותי די שויתי בהון ותדעון ארי אנא יי:

(ג) ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענת מפני שלח עמי ויעבדני: (ג) ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענת מפני שלח עמי ויעבדני: (ג) ואתא משה ואהרן לות פרעה ואמרו ליה פדנו אמר יי אלהא דיהודאי עד אמתי מסרב את לאתפגעא מן קדמי שלח עמי ויפלהון קדמי:

(ד) כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבלך: (ד) כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבלך: (ד) ארי אם סריב את לשלחא ית עמי הא אנא מייתי מחר גובא בתחומך:

(ה) וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראת את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם מן השדה: (ה) וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראת את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם מן השדה: (ה) וחפא ית עין שמשא דארעא ולא יכול למחזי ית ארעא ויכול ית שאר שזבתא דאשתאר לבון מן ברדא ויכול ית כל אילנא דאצמח לבון מן חקלא:

(ו) ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבותיך ואבות אבותיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה: (ו) ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבותיך ואבות אבותיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה: (ו) וימלון בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים די לא חזו אבהתך ואבהתך מיומא דמהויהון על ארעא עד יומא הדיו ואתפני ונפק מן קדם פרעה:

רש"י

(א) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה – והתרה זו: שתי – שימי שאשית אני:
 (ב) התעללתי – שחקתי כמו (במדבר כז) כי התעללתי בי (שמואל ו) הלוא כאשר התעולל בהם האמור במצרים ואינו לשון פועל ומעללים שאם כן היה לו לכתוב עוללתי כמו (איכה א) ועולל למו כאשר עוללתי לי אשר

(ג) לענות – כחגומו לאתכנעא והוא מגזרת עני מאנת להיות עני ושכל מפני:
 (ה) את עין הארץ – את מראה הארץ: ולא יוכל וגו' – הרואה לראות את הארץ ולשון קלרה דכר:

חק לישראל – פרשת בא יום א'

נביא – ירמיה מו' יג'-יח'

(יג) הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא לְבוֹא נְבוּכַדְרֶאֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַפּוֹת אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם: (יד) פתגם נבואה דמליל יי עם ירמיה נביא למיתי נבוכדראצר מלכא דבבל לממחי ית ארעא דמצרים:

(יד) הִגִּידוּ בְּמִצְרַיִם וְהִשְׁמִיעוּ בְּמִגְדוֹל וְהִשְׁמִיעוּ בְּנֶגֶף וּבְתַחֲפִנְחָס אָמְרוּ הַתִּיַעֲב וְהִכּוּ לָךְ פִּי אֶכְלָה חֶרֶב סְבִיבֶיךָ: (טו) חוּו בְּמִצְרַיִם וּבְסֵרוּ בְּמִגְדוֹל וּבְסֵרוּ בְּמַפֶּס וּבְתַחֲפִנְחָס אָמְרוּ אֲזָרְדוּ וְאֲתַקִּין לָךְ אֲרִי קִטִּילַת חֶרֶב־אֲחֵרָנָךְ:

(טו) מִדּוֹעַ נִסְחַף אֲבִירֶיךָ לֹא עֹמֵד כִּי יְהוָה הִדְּפוּ: (טז) מֵא דִין אֲתַבְרוּ גְבוּרָה וְלֹא יִכִּילוּ לְמִיקָם אֲרִי יי תברינון:

(טז) הִרְבָּה כּוֹשֵׁל גַּם נָפַל אִישׁ אֶל רַעְהוּ וַיֹּאמְרוּ קוּמָה וְנִשְׁבָּה אֶל עַמְנוּ וְאֶל אֶרֶץ מוֹלְדֹתֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה: (יז) אֲסַגִּיאוּ מִתַּקְלִיהוֹן אַף אֲשַׁתְּמַעוּ גְבוּרָה לַחֲבֵרִיה וַיִּמְרוּן קוּמוּ וּנְתוּב לְעַמְנָא וְלֹאֲרַעֲא יִלְדוּתְנָא מִן קִדָּם חֶרֶב־אֲחֵרָא דִּסְנָאָה דְהִיא כַחֲמֵר מְרוּיָא:

(יז) קָרְאוּ שָׁם פְּרַעְיָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם שְׂאוֹן הָעֶבֶד הַמוֹעֵד: (יח) זְמִינוּ לְתַמֵּן פְּרַעְיָה מִלְכָא דְמִצְרַיִם דְּסַגִּיִין אֲתַרְגוּשְׁתִּיה מַעֲדֵי זְמַנִּיא:

(יח) חִי אָנֹכִי נְאֻם הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ כִּי כְּתוּב בְּפִתְחוֹת הַיָּם וּכְכֹרֶמֶל בַּיָּם יְבוֹא: (יח) קִים אֲנִי אֲמַר מִלְכָא יי צְבָאוֹת שְׁמִיה אֲרִי כְּמֹא דִי־צִיב פִּתְגַּמָּא דְתַבּוּר בְּסוּרִיא וּכְכֹרֶמֶל־אֲנִי כִּן יִיִתִי תְּכִירִיה:

רש"י

(יג) לְבָא נְבוּכַדְרֶאֶצַּר – זו מכה שניי' שהחריב נבוכדנצר את מצרים בשנת עשרים ושבע למלכו (יחזקאל כט) כמו ששנינו בסדר עולם:

(יד) הַתִּיַעֲב וְהִכּוּ לָךְ – כנגד המלחמה, והכן ואתקין:

(טו) נִסְחַף – נשטפו והחליקו גבוריך כמו מטר סוחף (משלי כח) נסתחפה שדהו כלשון משנה ומנחם חזרו לשון כליון וכן חזר מטר סוחף ודונש פתר מטר סוחף כמו מטר סועף כמו מסעף פארה דמעלרה (ישעיה י):

(טז) הִרְבָּה כּוֹשֵׁל – הקצ"ה שהדפו והרבה לו מכשול. גַּם נָפַל – נתקצו איש אל רעהו לאמר נקומה ונשובה אל עמנו ממקום שיאלנו

משם להלחם. חרב היונה – חרבא דסנאה דהיא כחמר מרויא, היונה לשון יין ל"א לשון אונאה:

(יז) קָרְאוּ שָׁם – צמלחמה הכריזו משל של חרפה. פְּרַעְיָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם שְׂאוֹן – שהיה מגביה קול שאונו תשואות להתהלל בחיילותיו. הַמוֹעֵד – שיעד היום מלחמה קבוע ללאת ולהלחם ולא ילא ועבר יום זמן המועד:

(יח) כִּי כְּתוּב בְּפִתְחוֹת הַיָּם – כי כאשר דבר אמת הוא שתבור קבוע בהרים והר הכרמל על הים כן צאמת יבא הדב' הזה על מצרי':

כתובים – משלי פרק יג' יח'-כג'

(יח) רִישׁ וְקֵלוֹן פּוֹרַע מוֹסֵר וְשׁוֹמֵר תּוֹכַחַת יְכַבֵּד: (יח) מסכנא ומן ליה צערא מודש מרדוּתָא וְדַמּוּדָהּ בְּמַכְסָנוּתָא מִתִּיקָר:

חק לישראל – פרשת בא יום א'

- (יט) תִּאֲוָה נִהְיָה תַעֲרֵב לְנַפֵּשׁ וְתוֹעֵבַת כְּסִילִים סוּר מִרְעֵ: (יט) רגתא דיאיא תבסס נפשא ומרחקתא רסכלי פריקא מן ידיעתא:
 (כ) הַלֹּדֶ: (הוֹלֵךְ) אֶת חַכְמִים וְחָכְם (יַחֲכֶם) וְרָעָה כְּסִילִים יְרוּעֵ: (כ) דמהלך עם חכימי נתחכם ודמחבר לסכלי נבאש ליה:
 (כא) חֲטָאִים תִּרְדֹּף רָעָה וְאֶת צְדִיקִים יִשְׁלֶם טוֹב: (כא) לחטאי תרדף בישתא וצדיקי ישתלמון טבתא:
 (כב) טוֹב יִנְחִיל בְּנֵי בָנִים וְצַפּוֹן לְצַדִּיק חֵיל חוֹטָא: (כב) גברא טבא מזורית לבני בנוהי ומתנטר לצדיקא עותריה דחטאה:
 (כג) רָב אָכַל גִּיר רָאשִׁים וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט: (כג) רבא אכיל ארע למסכנא ואית גברא מתנגד בלא דינא:

רש"י

- (יח) **יש וקלון** – ללות וקלון באים על פורע מוסר:
 (יט) **תערב לנפש** – כשצאה תאותו לו לאדם היא ערבה לנפשו ולכך תועב' כסיל לסור מרע לפי שערב להם למלא תאוה. נהיה – הוה, דבר אחר תאוה נהיה הקב"ה מתאוה שיעשו ישראל לזנו ובהיות תאותו צאה ערבה לו ותועבת רשעים שיסורו מרעתם למלאות תאוה:
 (כ) **הולך את חכמים ויחכם**, ורועה כסילים – המחבר לו כסילים להיות לו רעים. ירוע – ירוץ:
 (כא) **חטאים תרדף רעה** – אדם רשע רשעתו רודפתו עד השמדו:
 (כב) **טוב ינחיל בני בנים** – את זכותו ואת ממונו לבני בניו אבל חוטא אינו מנחיל לבניו כי כפון חילו וממונו ללדיק כמו שכתוב ותשם אכסר את מרדכי על בית המן:
 (כג) **רב אוכל גיר ראשים** – רב אוכל ניר ראשים – ראיתי במסורת הגדולה רב אוכל שלשים ושלשה רב קמאין וזהו חטף קמץ ומחובר עם אוכל במקף ואוכל ראיתי שם נקוד פתח (ר"ל סגול שהוא פתח קטן) וטעמו לעילא כמו את כל אוכל השנים הטובות (בראשית מ"א) ולפי נקודתו זה פתחו הרבה תבואה צאה לעולם על ידי ניר אנשים דלים כלומר הרבה תורה יוצאה על ידי תלמידים שרבותיהם למדין מהם מחוד פלפולם שמפללים בהלכה. ויש נספה – ויש הרבה מהם שהם כלים מן העולם בשביל לא משפט שאינו נוהגין כשורה, ולענין התבואה יש תבואה לוקה בשביל בעליה שאינו מוציא מעשרותיה ומתנות עניים כמשפט, ורבותינו פירשו במסכת חגיגה, ויש נספה על שלוחו של מלאך המות שמחלף שם בשם וממית את שלא הגיע זמנו אבל אם כן הוא אין ענין סוף הפסוק לראשו:

משנה – פאה פרק ו'

- (א) **בית שמאי אומרים, הבקר לעניים, הבקר. ובית הלל אומרים, אינו הפקר, עד שיפקר אף לעשירים בשמטה. כל עמרי השדה של קב קב ואחר של ארבעת קבין ושכחו, בית שמאי אומרים, אינו שכחה. ובית הלל אומרים, שכחה:**

חק לישראל – פרשת בא יום א'

במקום אחר, לעניים ולא לעשירים: אף לעשירים כשמטה – דכתיב (שמות כג) והשביעית תשמטנה ונטשתה, מה תלמוד לומר ונטשתה, למד על נטישה אחרת דהיינו הפקר שהיא כשביעית, מה שביעית לעניים ולעשירים אף הפקר לעניים ולעשירים:

(ב) העומר שהוא סמוך לגפה ולגדיש, לבקר ולבלים, ושכחו, בית שימאי אומרים, אינו שכחה. ובית הלל אומרים, שכחה:

שמאי שאינו שכחה, זהו כשלא הניחו אכל הגפה או אכל הגדיש. פירוש אחר בית שמאי אומרים אינו שכחה, אפילו בעומר שלא החזיק בו כלל לא היו שכחה, דהואיל והניחו אכל דבר המסויים עתיד לזכרו, ובית הלל אומרים שכחה כל זמן שלא החזיק בו, ומודים בית הלל שאם החזיק בו ואחר כך שכחו שאינו שכחה כדאמרינן בסמוך:

(ג) ראשי שורות, העומר שפנגדו מוכיח. העומר שהחזיק בו להוליכו אל העיר, ושכחו, מודים שאינו שכחה: רע"ב – (ג) ראשי שורות העומר שכנגדו מוכיח – לקמן בסמוך מפרש לה:

(ד) ואלו הן ראשי שורות. שנים שהתחילו מאמצע השורה, זה פניו לצפון וזה פניו לדרום, ושכחו לפניהם ולאחריהם, את שלפניהם שכחה, ואת שלאחריהם אינו שכחה. יחיד שהתחיל מראש השורה, ושכח לפניו ולאחריו, שלפניו אינו שכחה, ושלאחריו שכחה, מפני שהוא בבל תשוב. זה הבלל, כל שהוא בבל תשוב, שכחה. ושאינו בבל תשוב, אינו שכחה:

בשורות מצפון לדרום, והתחיל לעמר צראש שורה אחת, ושכח עומר אחד לאחריו הוא שכחה. כיון שעבר ממנו ועמר עומר הסמוך לו קרינון ציה לא תשוב לקחתו, אבל אם שכח עומר אחד או שנים בסוף השורה דהיינו לפניו והניחם, וחזר והתחיל לעמר מתחלת שורה שניה, לא היו שכחה, ולא קרינון ציה לא תשוב, שאני אומר דעתו לעשות שורה אחרת מאותם שהניח ממזרח למערב, והיינו דתנן העומר שכנגדו מוכיח, שהעומרים [של] שורות אחרות מוכיחים על אלו שהניח שלא שכחו, שראויין להתחשב עמהן בשורה אחרת:

רע"ב – (ח) בית שמאי אומרים הבקר לעניים – מי שהפקיר לעניים ולא לעשירים, דין הפקר יש לו ופטור מן המעשר, דכתיב בלקט ופאה (ויקרא יט) לעני ולגר תעזוב אותם, מה תלמוד לומר תעזוב אותם, למד על עזיבה אחרת דהיינו הפקר שהיא כזו, מה זו לעניים ולא לעשירים אף מה שנאמר

רע"ב – (ז) לגפה – גר אבנים סדורות זו על זו בלא טיט: ולכלים – כלי המחרשה: בית שמאי אומרים אינו שכחה – פלוגתייהו דבית שמאי ובית הלל בעומר שהחזיק בו להוליכו לעיר ונתנו בלל הגפה או בלל הגדיש ושכחו שם, שבית שמאי אומרים אינו שכחה שהרי זכה בו: ובית הלל אומרים שכחה – והא דתנן לקמן במתניתין העומר שהחזיק בו להוליכו לעיר ושכחו מודים בית הלל לבית

רע"ב – (ז) שנים שהתחילו מאמצע שורה – של עמרים זה הפך פניו לצפון וזה הפך פניו לדרום: ושכחו לפניהם – לאחר שהתחילו לעמר ולגו עומר ושכחוהו היו שכחה, דקרינון ציה לא תשוב לקחתו (דברים כד): ולאחריהם אינו שכחה – אם כשהפכו פניהם זה לצפון וזה לדרום והתחילו לעמר נשאר עומר אחד ביניהם ושכחוהו: אינו שכחה – לפי ששניהם סמכו זה על זה ומתוך כך נשכה: יחיד שהתחיל מראש השורה – השתא מפרש להא דתנן לעיל ראשי שורות העומר שכנגדו מוכיח, כגון שיש כאן עשר שורות של עשרה עשרה עמרין מסודרין

חק לישראל – פרשת בא יום א'

(ה) שְׁנֵי עֲמֻרִים, שְׂכָחָה, וּשְׁלֹשָׁה אֵינָן שְׂכָחָה. שְׁנֵי צְבוּרֵי זֵיתִים וְחֲרוּבִין, שְׂכָחָה, וּשְׁלֹשָׁה אֵינָן שְׂכָחָה. שְׁנֵי הַצְּנִי פִּשְׁתָּן, שְׂכָחָה, וּשְׁלֹשָׁה אֵינָן שְׂכָחָה. שְׁנֵי גִרְגָּרִים, פָּרֹט, וּשְׁלֹשָׁה אֵינָן פָּרֹט. שְׁנֵי שַׁבָּלִים, לָקֵט, וּשְׁלֹשָׁה אֵינָן לָקֵט. אֵלּוּ כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל. וְעַל כֵּן בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים, שְׁלֹשָׁה לְעֲנִיִּים, וְאַרְבָּעָה לְבַעַל הַבַּיִת:

לעני ולגר תעזוב אותם, חד לעני וחד לגר
הרי שנים, ובית שמאי אמרי שלשה לעניים
וארבעה לבעל הבית, דכתיב (דברים כד) לגר
ליתום ולאלמנה יהיה, הרי שלשה לעניים:

רע"ב – (ה) הולני פשתן – כמו שנעקר
הפשתן מן השדה נקרא הולני שעומד כמו
הולני: שני גרגרים – ענבים: אלו כדברי בית
הלל – וטעמייהו משום דכתיב (ויקרא יט)

(ו) הַעֲמֹר שֵׁישׁ בּוֹ סָאֲתִים, וּשְׂכָחוּ, אֵינּוּ שְׂכָחָה. שְׁנֵי עֲמֻרִים וּבָהֶם סָאֲתִים, רֶבֶן גְּמַלְיָאֵל אֹמֵר, לְבַעַל הַבַּיִת. וְחַכְמִים אֹמְרִים, לְעֲנִיִּים. אָמַר רֶבֶן גְּמַלְיָאֵל, וְכִי מֵרַב הָעֲמֻרִים יְפִי כַח שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת אוֹ הוֹדֵעַ בַּחוּץ. אָמְרוּ לוֹ, יְפִי כַחוּ. אָמַר לָהֶם, וּמָה אִם בְּזִמְנָן שֶׁהוּא עֹמֵר אַחַד וּבּוֹ סָאֲתִים וּשְׂכָחוּ, אֵינּוּ שְׂכָחָה, שְׁנֵי עֲמֻרִים וּבָהֶם סָאֲתִים, אֵינּוּ דִין שְׁלָא יְהֵא שְׂכָחָה. אָמְרוּ לוֹ, לֹא. אִם אֲמֹרֶתָּ בַּעֲמֹר אַחַד שֶׁהוּא כְּגֹדִישׁ, תֵּאמַר בְּשְׁנֵי עֲמֻרִים שֶׁהֵן כְּכַרְיִכוֹת.:

אם אמרת בעומר אחד שהוא כגדיש – דין
הוא שעומר אחד שיש בו סאתים לא יהיה
שכחה, מפני שהוא כגדיש ואין שייך שכחה
כגדיש: תאמר בשני עומרים – שהם כמו
שאר עמרים קטנים: ככריכות – כאגודות
קטנות:

רע"ב – (ו) העומר שיש בו סאתים אינו
שכחה – דכתיב (שם) לא תשוב לקחתו. עומר
שאתה יכול להגזיב כולו כאחת ולשאת אותו
על כתפו, ילא זה של סאתים שאי אתה יכול
להגזיבו כולו כאחת: אמרו לו יפה כחו –
כלאמרין שנים שכחה שלשה אינן שכחה: לא

(ז) קָמָה שֵׁישׁ בָּהּ סָאֲתִים, וּשְׂכָחָה, אֵינָהּ שְׂכָחָה. אֵין בָּהּ סָאֲתִים, אֲבָל הִיא רְאוּיָה לְעִשׂוֹת סָאֲתִים, אֲפֹלוֹ הִיא שֶׁל טֶפַח, רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאֵלוֹ הִיא עֲנֻנָה שֶׁל שְׁעוּרִים:

כאלו הן גסים כשאר שעורים, ואם כשנחשב
אותן גסים כשאר שעורים יהיה בהן סאתים,
אף על פי שעכשיו שהם שדופות אין בהם
סאתים לא הוי שכחה, ואין לפרש דשל טופח
ממש יחשב כאלו הם כשעורים הגסים, אלא
בשעורים שנשתדפו ונעשו כטופח, להכי
אמרין בירושלמי רואים את השדופות כאלו
הן מלאות: ענוה של שעורים – ענוה בוי"ו
כמו ענבה בבי"ת כלומר גרגירי שעורים:

רע"ב – (ז) קמה שיש בה סאתים ושכחה
אינה שכחה – דילפינן שכחת קמה משכחת
עומר, מה עומר שיש בו סאתים אינו שכחה,
אף קמה שיש בה סאתים אינה שכחה, ושכחת
קמה ילפינן לה מקרא, דכתיב (שם) ושכחת
עומר בשדה, לרבות שכחת קמה: טופח –
מין קטנית דק מאוד וקורין לו בערבי
גילבזא"ן, ובקמה של שעורים חייבי שנשתדפו
ונעשו דקות כטופח. ואפילו הכי רואים אותם

(ח) הַקָּמָה מִצְּלַת אֶת הָעֹמֵר וְאֶת הַקָּמָה. הָעֹמֵר אֵינּוּ מִצְּלִיל לֹא אֶת הָעֹמֵר וְלֹא אֶת הַקָּמָה. אֵיזוֹ הִיא קָמָה שֶׁהִיא מִצְּלַת אֶת הָעֹמֵר. כֹּל שֶׁאֵינָהּ שְׂכָחָה אֲפֹלוֹ קָלַח אַחַד:

מאלת על העומר ללא הוי שכחה דכתיב (שם)
כי תקור ושכחת עומר, עומר שסביבותיו
קליר הוי שכחה, ולא עומר שסביבותיו קמה:

רע"ב – (ח) הקמה מאלת את העומר –
קמה שלא שכחה שהיתה כלל עומר ששכחו,

חק לישראל – פרשת בא יום א'

שכחה: העומר אינו מזיל – אם היה עומר שכוה או קמה שכוחה כלד עומר שאינו שכוה, אין העומר שאינו שכוה מזיל לא על העומר ולא על הקמה השכוחה:

(ט) סָאָה תְּבוּאָה עֶקְוֹרָה וְסָאָה שְׂאִינָה עֶקְוֹרָה, וְכֵן בְּאֵילָן, וְהַשִּׁיֹּם וְהַבְּצָלִים, אֵינָן מִצְטָרְפִין לְסֵאתִים, אֶלָּא שֶׁל עֲנִיִּים הֵם. רַבִּי יוֹסִי אֹמְרִי, אִם בָּאת רְשׁוֹת הָעֲנִי בְּאֲמִיעֵ, אֵינָן מִצְטָרְפִין, וְאִם לָאוּ, הֲרִי אֵלֶּוּ מִצְטָרְפִין:

של כללים, אין מצטרפין לסאתים קמה. אי נמי סאה שום עקור, וסאה שום שאינו עקור, וכן סאה כללים עקורים, וסאה כללים שאינן עקורין, אינן מצטרפין: אם באת – כגון שיט לקט בין סאה לסאה, וכן בכרם יש פרט בין סאה לסאה, אצל בפירות האילן לא משכחת רשות עני באמצע, דאין לקט ופרט באילן, ואין הלכה כרבי יוסי:

(י) תְּבוּאָה שֶׁנִּתְּנָה לְשִׁחַת אוֹ לְאֶלְמָה, וְכֵן בְּאֲגָדֵי הַשִּׁיֹּם, וְאֲגָדוֹת הַשִּׁיֹּם וְהַבְּצָלִים, אֵינן לָהֶן שְׂבָחָה. וְכֵל הַטְּמוּנִים בְּאֶרֶץ, כְּגֹוֹן הַלֹּוֹף וְהַשִּׁיֹּם וְהַבְּצָלִים, רַבִּי יְהוּדָה אֹמְרִי, אֵינן לָהֶם שְׂבָחָה. וְחַכְמַיִם אֹמְרִים, יֵשׁ לָהֶם שְׂבָחָה:

– רמב"ם אמר שהוא מין ממניי הכללים: רבי יהודה אומר אין להם שכחה – לכל הטמונים דכתיב שדך, מה שדך בגלוי פרט לטמון: וחכמים אומרים יש להם שכחה – כתיב שדך דמשמע גלוי, וכתיב קלידך דמשמע נמי גלוי הוי מיעוט אחר מיעוט, ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, ומרבינן את הטמון. ופירוש טמון, דבר שהנאכל ממנו הוא טמון תחת הקרקע כמו הנטון והבצל והשום והלפת וכיוצא בהן, ואין הלכה כרבי יהודה:

(יא) הַקּוֹצֵר בְּלִילָה וְהַמְעִמֵר וְהַסּוּמָא, יֵשׁ לָהֶם שְׂבָחָה. וְאִם הָיָה מִתְּכַנֵּן לְטַל אֶת הַגֶּסֶס הַגֶּסֶס, אֵינן לֹא שְׂבָחָה. אִם אָמַר, הֲרִי אֲנִי קוֹצֵר עַל מְנַת מַה שְּׂאֲנִי שׂוֹכַח אֲנִי אֶטַל, יֵשׁ לֹא שְׂבָחָה:

ליטול הגסין אפילו דקין אין להם שכחה: על מנת מה שאני שוכח אני נוטל יש לו שכחה – דמתנה על מה שכתוב בתורה ותנאו בטל:

ואת הקמה – אם שכח קמה והיו ראשי שבליים שלה מחוברים לקמה אחרת שלא שכחה, זאת הקמה שלא שכחה מכלת על הקמה השכוחה המחוברת אליה ולא הויא

רע"ב – (ט) עקורה – תלושה ושאינה עקורה מחוברת לקרקע, אינן מצטרפין לסאתים, ונימא דלא הוי שכחה, אלא אם שכחו הוי שכחה. ודוקא בשכח שניהם, לאם שכח עקורה ולא שכח שאינה עקורה, היתה שאינה עקורה מכלת על העקורה שאצלה: וכן באילן – סאה פירות תלושין אצל סאה מחוברין אין מצטרפין והוי שכחה: והשום והבצלים – סאה קמה של שום, וסאה קמה

רע"ב – (י) שנתנה לשחת – לקטור בעודה לחה להאכיל לבהמה: לאלומה – לקטור כדי לאסור בה עומרים אחרים, כמו מאלמים אלומים (בראשית לו): אגודי השום – שומין שלקטן כדי לאגוד בה שומים אחרים: ואגודות השום והבצלים – אם שכחו אינן שכחה דדרך שומין ובצלים שעושין מהן אגודות קטנות וחוזרים ואגודים בחמש או שש מאלו הקטנות לאגודה אחת ועל אותן הקטנות קאמר דלא הוי שכחה משום דהוי כמעמר למקום שאינו גמר מלאכה דאמרינן לעיל בסוף פרק גדיש, דלא הוי שכחה: הלון

רע"ב – (יא) הקוצר בלילה והמעמר – בלילה: והסומא – בין ביום בין בלילה: אם היה מתכוין ליטול הגס הגס – כיון דמתכוין

חק לישראל – פרשת בא יום א'

גמרא – ברכות דף ו' ע"ב

ואמר רבי חלבו אמר רב הונא לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה שנאמר ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר וגו' ענני ה' ענני ענני שתדד אש מן השמים וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם רבי יוחנן אמר אף בתפלת ערבית שנאמר תכון תפלתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב רב נחמן בר יצחק אמר אף תפלת שחרית שנאמר ה' בקר תשמע קולי בקר אערך לך ואצפה: ואמר רבי חלבו אמר רב הונא כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות שנאמר קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' צבאות ואם משמחו מה שכרו אמר רבי יהושע בן לוי זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות שנאמר ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר וגו' ויהי קול השופר וגו' והאלהים יעננו בקול איני והא כתיב וכל העם רואים את הקולות אותן קולות דקודם מתן תורה הוו רבי אבהו אמר כאילו הקריב תודה שנאמר מביאים תודה בית ה' רב נחמן בר יצחק אמר כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים שנאמר כי אשיב את שבות הארץ כבראשונה אמר ה': ואמר רבי חלבו אמר רב הונא כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין שנאמר סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא וגו' מאי כי זה כל האדם אמר רבי אלעזר אמר הקדוש ברוך הוא כל העולם כלו לא נברא אלא בשביל זה רבי אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד כל העולם כולו רבי שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה רבי שמעון בן זומא אומר כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה: ואמר רבי חלבו אמר רב הונא כל שיודע בחברו שהוא רגיל ליתן לו שלום יקדים לו שלום שנאמר בקש שלום ורדפהו ואם נתן לו ולא החזיר נקרא גולן שנאמר ואתם בערתם הכרם גזלת העני בבתיכם:

רש"י על הגמרא

מביאים תודה בית ה' – כי אשיב את שבות וגו' סיפיה לקרא לחמשה קולות ללעיל הוא: כשציל זה – שיצרא זה: ללוות – של"ו וז' בלע"ז: גזלת העני – והלא אף גזלת העשיר גזלה היא אלא גזלת העני שאין לו כלום לגזול ממנו, אלא שלא להשיב על שלומו:

לראשנו – להיות נוטה בנו, למתרגמין כנוטה (שמות כ"ב) כרשיא, עובר בחמשה קולות מזלזל בחמשה קולות שצריך בהן הקדוש ברוך הוא את ישראל: אותן קולות דקודם מתן תורה הוו – הנך קולות בתראי היינו הנך לאיירי בהו לעיל, וקאמר דנראין היו, ואף על פי שהקול אינו נראה זה נראה:

חק לישראל – פרשת בא יום א'

זוהר – בא דף לב' ע"ב

וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבֹו וְגוֹ'. (שמות י') רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פ"ט) אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יי בְּאוֹר פְּנֵיהֶ יְהַלְכוּ. כַּמָּה אֲצִטְרִיכוּ בְּנֵי נֶשָׂא, לְמַהֵר בְּאַרְחֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִמְטַר פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, בְּגִין דִּיזְכוּן בְּהַ לְעֵלְמָא דְאֵתִי, וְלִשְׁזָבָא לֹון מִכָּל קְטְרוּגִין דְלַעִילָא וְתַתָּא. בְּגִין, דְהָא כַּמָּה דְאֲשַׁתְּכַחוּ מִקְטְרוּגִין בְּעֵלְמָא לְתַתָּא, הֲכִי נִמְי אֲשַׁתְּכַחוּ מִקְטְרוּגִין לְעֵילָא דְקִיִּימֵי עֲלִייהוּ דְבְנֵי נֶשָׂא:

אֵינֹון דְעֵבְדִין פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, וְאֲזֵלֵי בְּאוֹרַח מִיִּשְׁרָ, בְּדַחְלָא דְמֵאֲרִיְהוֹן, כַּמָּה אֵינֹון סְנִיגוּרִין דְקִיִּימִין עֲלִייהוּ לְעֵילָא, כַּמָּה דְאֵת אָמַר (איוב ל"ג) אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְאָךְ מִלִּיץ אַחַד מִנֵּי אֶלְפֵי וְגוֹ'. וְכַתִּיב וַיִּחַנְנוּ וַיֹּאמֶר פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת מִצְּאֵתִי כִפֹּר. בְּגִין כֹּה, זְכָאָה אֵיְהוּ מֵאֵן דְנִטִיר פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא:

אָמַר לִיָּה רַבִּי חֵיָא, אִי הֲכִי, אָמַי אֲצִטְרִיךְ הֲכִא מִלְאָךְ דְלִיְהוּי סְנִיגוּרָא עֲלִיָּה דְבַר נֶשׂ וְהָא פְּתִיב (משלי ג') כִּי יי יְהִיָּה בְּכִסְלָךְ וְשִׁמְרֵךְ רִגְלֵךְ מִלְכָּד, וְכַתִּיב (תהלים קכ"א) יי יִשְׁמְרֵךְ מִכָּל רָע. דְהָא חֲמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מַה דְבַר נֶשׂ עֵבִיד בְּעֵלְמָא, הֵן טַב הֵן בִּישׁ. וְכֵן הוּא אוֹמַר, (ירמיה כ"ג) אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֲדַאָנוּ נְאֻם יי :

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, כִּלָּא הֲכִי הוּא וְדֵאֵי. אָבַל הָא פְּתִיב, (איוב ב') וְגַע אֵל עֵצְמוֹ וְאֵל בְּשָׂרוֹ. וְכַתִּיב, (איוב ב') וְתִסִּיתַנִּי בּוֹ לְבַלְעוּ חֲנָם. לְאַחְזָאָה דְהָא רְשׁוֹ אֲתַמְסֵר לְסַטְרָא אַחְרָא לְקַטְרוּגָא, (ורשו אתמסר) עַל מַלְיָן דְעֵלְמָא, (למאן דלא אֲצִטְרִיךְ) וְלֹאֲתַמְסֵרָא בִידוּי. וְכֵל אֵלִין אַרְחִין טְמִירִין קְמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אַנְתָּ פְּדֵאֵי לְמַהֵר אֲבַתְרִייהוּ, בְּגִין דְאֵינֹון נְמוּסִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְבְנֵי נֶשָׂא לֹאֵו אֵינֹון רְשָׁאִין לְדַקְדָּקָא אֲבַתְרִייהוּ, כִּר אֵינֹון זְכָאֵי קְשׁוּט דִּיִּדְעִין דְזֵי אוֹרֵייתָא, וְאֲזֵלִין בְּאַרְחָא דְחֻכְמָתָא לְמַנְדַּע אֵינֹון מַלְיָן סְתִימִין דְאוֹרֵייתָא:

הלכה – הרמב"ם הלכות ביאה פרק כא'

(א) כל הבא על ערוה מן העריות דרך איברים או שחבק ונשק דרך תאוה ונהנה בקרוב בשד הרי זה לוקה מן התורה שנאמר לבלתי עשות מחקות התועבות וגו' ונאמר לא תקרבו לגלות ערוה כלומר לא תקרבו לדברים המביאין לידי גילוי ערוה:

(ב) העושה דבר מחוקות אלו הרי הוא חשוד על העריות ואסור לאדם לקרוץ בידיו וברגליו או לרמוז בעיניו לאחת מן העריות או לשחוק עמה או להקל ראש ואפילו להריח בשמים שעליה או להביט ביפיה אסור ומכין למתכוין לדבר זה מכת מרדות והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוון להנות כמי שנסתכל במקום התורף ואפילו לשמוע קול הערוה או לראות שיערה אסור:

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה
בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל